

07/05

Finanční prostředky určené na operační program Průmysl a podnikání

Kontrolní akce byla zařazena do plánu kontrolní činnosti Nejvyššího kontrolního úřadu na rok 2007 pod číslem 07/05. Kontrolní akci řídil a kontrolní závěr vypracoval člen NKÚ JUDr. Ing. Jiří Kalivoda.

Cílem kontroly bylo prověřit poskytování, čerpání a užití finančních prostředků na operační program Průmysl a podnikání.

Kontrolu provedly v době od února do srpna 2007 skupiny kontrolujících NKÚ z odborů 430 a 450 a z územních odborů střední, severozápadní, západní, jižní a severovýchodní Čechy a jižní, severní a střední Morava. Kontrolovaným obdobím byly roky 2004 až 2006, v případě věcných souvislostí i období předcházející a období do ukončení kontroly.

Kontrolovanými osobami byly:

Ministerstvo průmyslu a obchodu (dále jen „MPO“);

Agentura pro podporu podnikání a investic CzechInvest (dále jen „CzechInvest“);

vybraní koneční uživatelé podpory:

Aroma Praha, a. s., Židovice 64; BIC Ostrava s. r. o.; DAFE - PLAST Jihlava, s. r. o.; ELIS PLZEŇ, a. s.; HAJDO spol. s r. o., Litovel; Jan Ficek Dřevovýroba s. r. o., Chrudim II, Koželužská 86; Lučební závody a. s. Kolín; MERKO CZ, a. s., Ostrava-Mariánské Hory; OSONA holding, a. s., Plzeň; POLABSKÉ MLÉKÁRNY a. s., Poděbrady; PRESBETON Nova, s. r. o., Olomouc, Chválkovice; První brněnská strojírna Velká Bíteš, a. s.; SALTEK s. r. o., Ústí nad Labem; Sklárna BOHEMIA a. s., Poděbrady; SOMA spol. s r. o., Lanškroun; Spolek pro chemickou a hutní výrobu, akciová společnost, Ústí nad Labem; Synthesia, a. s., Pardubice; TKZ Polná, spol. s r. o.; Vědeckotechnický park Plzeň, a. s.; VÍTKOVICE HEAVY MACHINERY a. s.; Výzkumný ústav organických syntéz a. s., Rybitví.

Námítky proti kontrolním protokolům, které podaly CzechInvest, Vědeckotechnický park Plzeň, a. s., a Výzkumný ústav organických syntéz a. s., Rybitví, byly vypořádány vedoucími skupin kontrolujících rozhodnutími o námítkách. Odvolání proti rozhodnutí o námítkách, podané Výzkumným ústavem organických syntéz a. s., Rybitví, bylo vypořádáno usnesením Kolegia NKÚ.

Kolegium NKÚ na svém XX. zasedání, konaném dne 19. listopadu 2007,

schválilo usnesením č. 6/XX/2007

kontrolní závěr v tomto znění:

I. Úvod

Operační program Průmysl a podnikání (dále jen „OPPP“) je programový dokument politiky hospodářské a sociální soudržnosti Evropské unie (dále jen „EU“), zaměřené prioritně na pomoc hospodářsky slabým a strukturálně postiženým regionům členských zemí. K zajištění této pomoci má EU vytvořeny čtyři hlavní finanční nástroje ve formě strukturálních fondů (dále jen „SF“) – Evropský fond regionálního rozvoje, Evropský sociální fond, Evropský orientační a záruční

fond pro zemědělství a Finanční nástroj pro podporu rybolovu. Podpora ze SF je plánována a uskutečňována v sedmiletých programových cyklech a její právní rámec tvoří soustava nařízení orgánů EU. Právní základ v programovém období let 2000 až 2006 tvořilo nařízení Rady (ES) č. 1260/1999, o obecných ustanoveních o strukturálních fondech, které definovalo tři prioritní cíle politiky hospodářské a sociální soudržnosti EU, stanovilo členským státům povinnost zřídit řídicí a platební orgány a upravilo postupy finančního řízení a provádění podpory. Členský stát byl povinen zpracovat a předložit Evropské komisi (dále jen „Komise“) plán k jednotlivým prioritním cílům. V případě cíle 1, který je zaměřen na podporu rozvoje a strukturálních změn regionů s hrubým domácím produktem pod hranicí 75 % průměru EU, byl členský stát povinen přijmout společně s Komisí tzv. *Rámec podpory Společenství*, mající charakter smlouvy o výši a zaměření podpory a poskytovat podporu ve formě integrovaného operačního programu.

OPPP je jedním z pěti operačních programů přijatých k zajištění cíle 1. Podpora se v České republice vztahuje na odpovídající regiony soudržnosti (vyjma regionu Praha), zřízené zákonem č. 248/2000 Sb., o podpoře regionálního rozvoje, jejichž územní vymezení je totožné s územními statistickými jednotkami NUTS 2. Podpora je zaměřena do šesti základních oblastí rozvoje (tzv. prioritních os), vymezených v *Národním rozvojovém plánu na léta 2004 až 2006*, schváleném usnesením vlády ze dne 16. prosince 2002 č. 1272, a v *Rámci podpory Společenství*, přijatém v roce 2004. Vzhledem k tomu, že ČR přistoupila k EU dnem 1. května 2004, byly všechny uvedené dokumenty přijaty pro zkrácené programové období let 2004 až 2006.

Souběžně s přípravou programových dokumentů byla vytvořena struktura řídicích orgánů a platebního orgánu operačních programů, schválená usnesením vlády ze dne 23. ledna 2002 č. 102. Ministerstvo pro místní rozvoj bylo určeno řídicím orgánem pro *Rámec podpory Společenství*, Ministerstvo financí platebním orgánem pro všechny operační programy a ministerstva odpovědná za jejich vypracování řídicími orgány operačních programů s oprávněním delegovat své pravomoci na veřejné nebo soukromé zprostředkující subjekty. MPO vykonává funkci řídicího orgánu a platební jednotky OPPP. Do procesu implementace zapojilo jako zprostředkující subjekty tři své příspěvkové organizace – CzechInvest, Českou agenturu na podporu obchodu CzechTrade a Českou energetickou agenturu a dále Českomoravskou záruční a rozvojovou banku, a. s.

Kontrola NKÚ posuzovala zejména účelnost a hospodárnost finanční podpory z OPPP. Kontrole u MPO byl podroben výkon funkce řídicího orgánu a platební jednotky se zaměřením na úroveň programové přípravy a metodického řízení podpory a systémů financování, kontroly, monitorování a vyhodnocování OPPP. Kontrole u CzechInvestu byla podrobena úroveň implementačního procesu OPPP a systémů monitorování a kontroly realizace jeho projektů. U vybraných konečných uživatelů podpory bylo kontrolováno dodržení právních předpisů a pravidel MPO při financování a realizaci podpořených projektů.

Pozn.: Právní předpisy uvedené v tomto kontrolním závěru jsou aplikovány ve znění účinném pro kontrolované období.

II. Skutečnosti zjištěné při kontrole u MPO

1. Charakteristika OPPP

OPPP byl na návrh MPO schválen usnesením vlády ze dne 22. ledna 2003 č. 81. Globální cíl OPPP odpovídá první prioritní ose *Národního rozvojového plánu*, zaměřené na posílení konkurenceschopnosti průmyslu a podnikatelských služeb. OPPP obsahuje tři priority podpory (rozvoj podnikatelského prostředí, rozvoj konkurenceschopnosti podniků a technická pomoc) a devět opatření k jejich provedení. K realizaci opatření priorit 1 a 2 přijalo MPO 11 samostatných programů (*Kredit, Start, Rozvoj, Marketing, Inovace, Úspory energie, Obnovitelné zdroje energie, Prosperita, Reality, Školící střediska a Klustry*), schválených jako programy podpory malého a středního podnikání usnesením

vlády ze dne 28. dubna 2004 č. 414, a dva projekty zaměřené na zkvalitňování sítě poradenských subjektů a rozvoj informačních a poradenských služeb pro mezinárodní obchod. Technická pomoc (priorita 3) zahrnuje náklady spojené s implementací OPPP. Struktura priorit, opatření a programů OPPP je uvedena v tabulce č. 1 v následující části II.2 tohoto kontrolního závěru.

2. Finanční zdroje a systém financování OPPP

OPPP je spolufinancován z prostředků SF (Evropského fondu pro regionální rozvoj) a státního rozpočtu v rámci kapitoly státního rozpočtu 322 – Ministerstvo průmyslu a obchodu; financování tak podléhá ustanovením zákona č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů (rozpočtová pravidla), a vyhlášek č. 40/2001 Sb., o účasti státního rozpočtu na financování programů reprodukce majetku, a č. 560/2006 Sb., o účasti státního rozpočtu na financování programů reprodukce majetku. Finanční plán OPPP na léta 2004 až 2006 vychází z *Rámce podpory Společenství* a programového dokumentu OPPP a činí 347 802 tis. EUR, z čehož 75 % činí podíl spolufinancování ze SF. V hodnotovém vyjádření jde o částku 260 852 tis. EUR, představující 17,9 % z celkových prostředků SF alokovaných pro operační programy cíle 1.

Prostředky SF a státního rozpočtu jsou rozpočtovány (alokovány) jako roční závazky, s rozdělením podle jednotlivých priorit a opatření. Pro čerpání ročních závazků SF platí tzv. pravidlo n+2, podle kterého Komise automaticky zruší každou část závazku, na kterou neobdržela od platebního orgánu členského státu žádost o platbu do konce druhého roku, který následuje po roce přijetí závazku. Do čerpání závazku přijatého pro rok 2004 bylo možno započítat i zálohovou platbu poskytnutou pro tento rok Komisí na účet platebního orgánu. Podpora z programů *Rozvoj, Marketing, Úspory energie, Obnovitelné zdroje energie, Prosperita, Reality, Školící střediska a Klastery* má formu dotace, z programů *Kredit* a *Start* formu zvýhodněného úvěru a program *Inovace* umožňuje kombinaci obou forem podpory. Její maximální míra se liší v závislosti na programu a typu konečného uživatele a v případě dotace může činit 46 až 75 % a v případě úvěru až 90 % uznatelných nákladů projektu. Uznatelné náklady jsou náklady definované předpisy EU jako způsobilé pro financování ze SF. Příjem žádostí o podporu probíhal v období od července 2004 do října 2006, přičemž realizace projektů může probíhat až do poloviny roku 2008. Úvěr je konečnému uživateli poskytován na základě úvěrové smlouvy a dotace na základě Rozhodnutí o poskytnutí dotace a podmínek, obsažených v jeho příloze. Dotace je vyplácena konečnému uživateli ex post, tj. až po ukončení realizace projektu a jeho profinancování z vlastních zdrojů konečného uživatele. Rozsáhlejší projekty lze rozdělit a vyplácet dotaci po ukončení jednotlivých etap.

Finanční plán OPPP na léta 2004 až 2006 spolu s čerpáním závazku SF pro rok 2004 je uveden v tabulkách č. 1 a 2.

Tabulka č. 1 – Finanční plán OPPP (v EUR)

Priorita/opatření/program	Finanční plán 2004–2006	
	Alokace 2004–2006	Realokace 2004–2006
Priorita 1 – Rozvoj podnikatelského prostředí	173 901 426	161 901 426
Opatření 1.1 – Infrastruktura pro průmyslový výzkum, vývoj a inovace- Program – PROSPERITA	55 648 457	55 648 457
Opatření 1.2 – Rozvoj podnikatelské infrastruktury Program – REALITY	79 994 656	76 102 656
Opatření 1.3 – Infrastruktura pro rozvoj lidských zdrojů v průmyslu a podnikání Program – ŠKOLICÍ STŘEDISKA	20 868 171	12 760 171
Opatření 1.4 – Rozvoj informačních a poradenských služeb	17 390 142	17 390 142
Projekt – Zkvalitňování sítě poradenských subjektů	4 390 142	4 390 142
Projekt – Rozvoj informačních a poradenských služeb pro mezinárodní obchod Program – KLASTRY	4 000 000	4 000 000
	9 000 000	9 000 000
Priorita 2 – Rozvoj konkurenceschopnosti podniků	159 989 314	172 989 314
Opatření 2.1 – Zakládání a rozvoj malých a středních podniků	83 472 685	90 177 685
Program – START	20 472 685	8 400 000
Program – KREDIT	41 000 000	33 000 000
Program – ROZVOJ	12 000 000	38 777 685
Program – MARKETING	10 000 000	10 000 000
Opatření 2.2 – Podpora inovací výrobků, technologií a služeb Program – INOVACE	41 736 342	53 115 342
Opatření 2.3 – Snižování energetické náročnosti a vyšší využití obnovitelných zdrojů energie	34 780 287	29 696 287
Program – ÚSPORY ENERGIE	17 390 143,5	4 036 000
Program – OBNOVITELNÉ ZDROJE ENERGIE	17 390 143,5	25 660 287
Priorita 3 – Technická pomoc	13 912 114	12 912 114
Opatření 3.1 – Technická pomoc při řízení a implementace programu	6 956 057	6 622 724
Opatření 3.2 – Ostatní technická pomoc	6 956 057	6 289 390
CELKEM	347 802 854	347 802 854

Tabulka č. 2 – Čerpání závazku SF (v EUR)

Alokace 2004	Záloha 2004	Čerpání alokace 2004	Čerpání alokace 2004 + záloha	Vyčerpáno z alokace 2004 v %
60 798 079	41 736 342	64 211 002	105 947 345	105,61%

Z údajů uvedených v tabulce č. 1 vyplývá, že MPO provádělo přesuny (realokace) finančních prostředků v rámci jednotlivých priorit, opatření a programů. Jednalo se o nezbytnou regulaci k zajištění pravidla n+2, vyvolanou skutečným vývojem počtu podaných žádostí o podporu u jednotlivých programů. Z údajů uvedených v tabulce č. 2 vyplývá, že MPO u závazku SF pro rok 2004 pravidlo n+2 dodrželo, a to i bez započtení zálohové platby. Finanční řízení komplikuje

postupně klesající objem finanční alokace OPPP zapříčiněný posilováním kurzu CZK vůči EUR, neboť prostředky SF a státního rozpočtu jsou alokovány v EUR a platby konečným uživatelům realizovány v CZK. V období od 1. července 2004 (kurz 1 EUR = 31,875 CZK) do 29. prosince 2006 (kurz 1 EUR = 27,495 CZK) poklesl tento objem vlivem posilování kurzu CZK vůči EUR z původních 11 086 216 tis. CZK na konečných 9 562 839 tis. CZK, tj. cca o 1 500 000 tis. CZK.

3. Zjištěné nedostatky

3.1 MPO při stanovení pravidel způsobilosti výdajů na činnosti spolufinancované ze SF nepostupovalo v souladu s právním předpisem Společenství a neposkytlo tato pravidla jednotně všem konečným uživatelům.

3.1.1

Podle nařízení Komise (ES) č. 448/2004, kterým byla členskými státy EU stanovena společná pravidla ohledně způsobilosti výdajů na činnosti spolufinancované ze SF, nejsou ke spolufinancování způsobilé mj. ztráty ze směnných kurzů. Podrobný výklad k tomuto nařízení vydalo a zveřejnilo v roce 2005 ve formě metodické příručky Ministerstvo pro místní rozvoj jako řídicí orgán *Rámce podpory Společenství*. Dle jeho výkladu se výše způsobilých výdajů u dovozu ze zahraničí rovná hodnotě dovezeného zboží v zahraniční měně uvedené na účetním dokladu vynásobené platným kurzem České národní banky k okamžiku ocenění (ke dni přijetí účetního dokladu) a případná kurzová ztráta vzniklá změnou kurzu mezi okamžikem ocenění a dnem úhrady není způsobilým výdajem.

Podle pravidel MPO, stanovených v obecné části dokumentu *Metodika k uznatelným nákladům OPPP* (dále jen „Metodika“), závazné pro konečné uživatele, je uznatelným nákladem v případě faktur vystavených na zahraniční měnu vždy skutečně zaplacená částka a případnou kurzovou ztrátu vzniklou změnou kurzu mezi okamžikem ocenění a dnem úhrady lze do uznatelných nákladů zahrnout. Stejný postup doporučilo MPO i v *Pokynech pro žadatele a příjemce podpory z OPPP*, zveřejněných na jeho internetových stránkách.

V důsledku toho tři z kontrolovaných konečných uživatelů zahrnuli podle pravidel MPO do uznatelných nákladů vykázaných v žádostech o platbu ztráty ze směnných kurzů v celkové výši 3 096 tis. Kč.

3.1.2

Podle nařízení Komise (ES) č. 448/2004 nejsou ke spolufinancování ze SF způsobilé mj. poplatky a ze způsobilých výdajů je nutno odečíst případné příjmy související s podporovaným projektem a získané v průběhu jeho realizace (prodej, pronájem).

MPO v Metodice uvedlo ve výčtu neuznatelných nákladů pouze místní, celní, správní a soudní poplatky. Umožnilo tak jednomu z kontrolovaných konečných uživatelů zahrnout do uznatelných nákladů vykázaných v žádosti o platbu zákonný poplatek za odnětí pozemků určených k plnění funkcí lesa v částce 937 tis. Kč, nespádající do kategorie místních, celních, správních a soudních poplatků. Problematiku příjmů neupravilo MPO v Metodice vůbec.

3.1.3

MPO při stanovení *Podmínek k Rozhodnutí o poskytnutí dotace* (dále jen „Podmínky“) nepostupovalo v Metodice jednotně vůči všem konečným uživatelům. Podle zjištění NKÚ na vybraném kontrolním vzorku 42 projektů z programů Rozvoj, Inovace, Prosperita a Reality tvořila Metodika přílohu Podmínek pouze u osmi konečných uživatelů.

3.2 MPO v rámci technické pomoci OPPP vynaložilo 2 121 tis. Kč na realizaci dvou výzkumných projektů, jejichž výstupy obsahovaly převážně všeobecně známé skutečnosti.

3.2.1

MPO v roce 2005 zaplatilo za realizaci výzkumného projektu *Studie na zjištění příčin nedostatečného zájmu o programy Školící střediska, Úspory energie a Obnovitelné zdroje energie z Operačního programu průmysl a podnikání* na základě smlouvy o dílo částku 455 tis. Kč. Zhotovitel díla provedl šetření zasláním písemných dotazníků vybraným 1 062 respondentům a pomocí získaných údajů ověřoval hypotézy zformulované do tématických okruhů týkajících se identifikace potřeby programu, informovanosti o programu a důvodů nepodání žádosti o podporu. Vyplněné dotazníky zaslalo zpět necelých 18 % oslovených respondentů.

Externí šetření v otázkách identifikace potřeby programů a informovanosti o programech postrádalo opodstatnění, neboť internetové stránky MPO a zprostředkujících subjektů poskytovaly dostatečně potřebné a srozumitelné pokyny a informace, které značně přesahovaly studii získané informace. V otázce důvodů nízkého zájmu o podporu byly výstupem pouze všeobecně známé názory respondentů – zejména administrativní náročnost procesu a dále skutečnost, že podpora je poskytována ex-post, což způsobuje problémy se zajištěním vlastních zdrojů.

Kromě toho MPO ještě před zadáním zakázky zmírnilo podmínky pro poskytnutí podpory z programů *Úspory energie a Obnovitelné zdroje energie* (požadavky na snížení emisí CO₂ nový způsob výpočtu uznatelných nákladů), což zhotovitel díla následně ve studii označil za zásadní zlom v procesu podávání žádostí o podporu s konstatováním, že proces tímto získal novou dynamiku.

3.2.2

V roce 2006 zaplatilo MPO za realizaci výzkumného projektu *Malé využití dotací OPPP v Karlovarském kraji – studie příčin* rovněž na základě smlouvy o dílo částku 1 666 tis. Kč. Zhotovitel díla provedl členění studie na část teoretickou (analytickou) a praktickou (terénní šetření na místě u 500 podnikatelských subjektů formou řízených pohovorů s vybranými zástupci) a v závěru vyvozuje příčiny nízkého zájmu o podporu a formuluje doporučení ke zlepšení stavu.

Teoretická část studie obsahuje údaje, které byly a jsou v podrobnější a širší míře dostupné na internetových stránkách, případně v jiných analytických materiálech. Studie obsahuje např. stručný popis všech pěti operačních programů cíle 1 či stručnou analýzu postavení malých a středních podniků v EU a ČR. Dále obsahuje stručnou analýzu hospodářského a sociálního rozvoje Karlovarského kraje, která je v daleko podrobnější formě obsažena v dokumentu *Program rozvoje Karlovarského kraje 2004–2006* zveřejněném na internetových stránkách kraje. Jako příčiny nízkého zájmu o podporu studie uvádí, že Karlovarský kraj je druhým nejmenším krajem, s čímž koresponduje i nízký počet ekonomických subjektů, a má specifickou strukturu ekonomiky orientovanou na lázeňství a cestovní ruch, tj. obory mimo rámec podpory z OPPP.

Terénní šetření na místě u podnikatelských subjektů, jehož provedení znamenalo pouze duplicitu s prvním výzkumným projektem, přineslo rovněž všeobecně známé názory respondentů na příčiny nízkého zájmu o podporu (poskytování podpory ex-post a administrativní náročnost procesu).

Ve studiích navržená doporučení ke zlepšení stavu nebyla realizovatelná nebo byla pouze proklamačního charakteru.

Opatření navržená zhotovitelem první studie (otevření programů pro velké podniky, všechny nepodnikatelské subjekty a jiný než zpracovatelský průmysl) jsou vzhledem k pravidlům nastaveným Komisí nerealizovatelná. Zhotovitel druhé studie např. doporučil snížit administrativní náročnost, sladit programy s potřebami malého a středního podnikání v kraji, podporovat infra-

strukturu, zvážit možnost uplatnění grantových schémat, řešit možnost průběžného nebo zálohového financování projektů, zaměřit se na podniky s potenciálem vývojových aktivit a jejich propojení s vysokými školami a výzkumnými ústavy.

3.3 Čerpání prostředků SF zpomaluje administrativně náročný systém implementace OPPP.

Průměrná doba mezi přijetím žádosti a vydáním rozhodnutí o poskytnutí dotace, ověřená NKÚ na kontrolním vzorku 42 projektů z programů *Rozvoj, Inovace, Prosperita a Reality*, dosáhla 249 dní. U některých z těchto projektů skutečná doba mezi přijetím žádosti a vydáním rozhodnutí o poskytnutí dotace překročila 300 i 400 dní. Došlo i k případům, že tři koneční uživatelé obdrželi rozhodnutí o poskytnutí dotace spolu s podmínkami až po ukončení realizace projektů. Řada podmínek se tak stala bezpředmětnými, např. povinnost předkládat průběžné pololetní zprávy z realizace projektu, postupovat podle MPO stanovené metodiky pro výběr dodavatelů, zajistit financování a realizaci projektu ve struktuře a termínech podle harmonogramu a rozpočtu stanoveného v podmínkách a informovat CzechInvest formou návrhu změny podmínek o zamýšlených změnách v realizaci projektu.

3.4 MPO jako řídicí orgán odpovědný za efektivnost a správnost řízení OPPP nevyhodnocovalo časovou náročnost implementačního procesu.

Manuál implementace stanovil CzechInvestu lhůty pro administraci přijatých žádostí o poskytnutí dotace a žádostí o platbu spolu s povinností předkládat MPO jako podklad pro vypracování výroční zprávy OPPP zprávu o průběhu implementace, obsahující mj. údaje o skutečných průměrných lhůtách administrace a návrhy na jejich možné zkrácení v případě zbytečných časových průtahů. CzechInvest tuto povinnost neplnil a MPO její plnění nevyžadovalo. Ve výročních zprávách OPPP pouze argumentovalo neúměrnou časovou náročností procesu implementace bez uvedení konkrétních údajů.

3.5 MPO vykazovaný pokrok v plnění monitorovacích ukazatelů OPPP nevytvrdí objektivně o výkonnosti tohoto programu.

MPO v souvislosti s přesuny (realokacemi) finančních prostředků neupravovalo cílové hodnoty monitorovacích ukazatelů, nastavených v souladu s předpisy Společenství na úrovni celého programu a jednotlivých priorit a opatření. Snížilo tak míru objektivity hodnocení, závislou již tak do značné míry na odborném odhadu úrovně cílových hodnot, vycházejícím z finančního plánu OPPP a ze zkušeností s realizací obdobných programů v předvstupním období.

III. Skutečnosti zjištěné při kontrole u CzechInvestu

1. Charakteristika činnosti

CzechInvest je zprostředkujícím subjektem pro implementaci dotačních programů *Prosperita, Reality, Školící střediska, Klustry, Rozvoj a Inovace*. Zajišťuje příjem, kontrolu náležitostí a hodnocení žádostí o poskytnutí dotace a žádostí o platbu a vykonává kontrolu na místě u vybraných uživatelů. Jeho činnost ověřil NKÚ na vybraném kontrolním vzorku 42 projektů s přiznanou částkou dotace celkem 850 706 tis. Kč, což představuje 8,9 % z celkové alokace OPPP na léta 2004 až 2006, přepočtené kurzem platným k datu 29. prosince 2006.

2. Zjištěné nedostatky

2.1 Nedodržení předepsaných pracovních postupů

CzechInvest nedodržoval Manuálem předepsané pracovní postupy tím, že:

- u jednoho projektu s přiznanou dotací ve výši 46 287 tis. Kč neproověřil finanční zdraví projektu a žadatele;
- u 35 žádostí o poskytnutí dotace přijatých do července 2005 nedodržel předepsanou šedesátidenní lhůtu pro jejich vyřízení. Průměrná doba vyřízení činila téměř 107 dní a u některých žádostí přesáhla 200 i 300 dní;
- z dokumentace k osmi zakázkám technické pomoci v celkové ceně 13 650 tis. Kč není zřejmé, zda zakázky prošly průběžným a oponentním řízením;
- nevypracovával a nepředával řídicímu orgánu pololetní zprávy o plnění plánu výdajů technické pomoci spolu se soupisem uhrazených faktur.

2.2 Nesprávný postup u zakázek technické pomoci

CzechInvest nepostupoval u zakázek technické pomoci zákonným způsobem a v souladu pravidly MPO pro hospodaření s rozpočtovými prostředky tím, že:

- ve třech smlouvách stanovil neplátcům daně z přidané hodnoty (dále jen „DPH“) pod sankcí povinnost vystavit faktury s náležitostmi daňového dokladu, ačkoliv podle zákona č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty, neplátce DPH nesmí takovýto doklad vystavit;
- ve čtyřech uzavřených smlouvách v rozporu s pravidly MPO nesjednal podmínku, že finanční úhrada za převzatou zakázku bude provedena až po jejím vyhodnocení a dosažení kladného výsledku v závěrečném oponentním řízení.

IV. Nedostatky zjištěné při kontrole u konečných uživatelů

1. Zadávání veřejných zakázek

Zákony o veřejných zakázkách účinné v letech 2004 až 2006 stanovily zadavatelům povinnost postupovat transparentním a nediskriminačním způsobem také u zakázek, které nebyly veřejnými zakázkami ve smyslu těchto zákonů. U těchto zakázek byli koneční uživatelé povinni postupovat podle pravidel MPO pro výběr dodavatelů.

Výzkumný ústav organických syntéz a. s., Rybitví, Synthesia, a. s., Pardubice, Lučební závody a. s. Kolín a První brněnská strojárna Velká Bíteš, a. s., u zakázek v celkové ceně 64 148 tis. Kč porušily pravidla MPO pro výběr dodavatelů. Porušení se týkala zadání zakázek bez získání nejméně tří nabídek a bez splnění kvalifikačních požadavků, nestanovení obsahu a způsobu zpracování nabídek, kvalifikačních požadavků a vah hodnotících kritérií v zadávací dokumentaci, hodnocení nabídek dle kritérií neuvedených v zadávací dokumentaci a uzavření smluv o dílo s platebními podmínkami odlišnými od zadávací dokumentace.

2. Financování a realizace projektů

V oblasti financování a realizace projektů bylo zjištěno, že:

- Aroma Praha, a. s., Židovice 64, Spolek pro chemickou a hutní výrobu, akciová společnost, Ústí nad Labem, a SOMA spol. s r. o., Lanškroun, zahrnuly do uznatelných nákladů projektu, vykázaných v žádosti o platbu, i náklady stanovené MPO v Podmínkách a Metodice jako neuznatelné pro financování ze SF. Jednalo se o náklady na školení, programové vybavení a zařízení neuve-

dené v rozpočtu projektu, náklady za práce provedené před datem podání žádostí o poskytnutí dotace a DPH. Celková výše zahrnutých neuznatelných nákladů činila 4 358 tis. Kč;

- Aroma Praha, a. s., Židovice 64, Vědeckotechnický park Plzeň, a. s., HAJDO spol. s r. o., Litovel, Výzkumný ústav organických syntéz a. s., Rybitví, Synthesia, a. s., Pardubice a První brněnská strojírna Velká Bíteš, a. s., nezajistily financování a realizaci projektu v souladu s rozpočtem a harmonogramem stanoveným MPO v Podmínkách a neinformovaly CzechInvest o změnách projektu formou předložení návrhu změny Podmínek;
- Výzkumný ústav organických syntéz a. s., Rybitví, v rozporu s Podmínkami čerpal na uznatelné náklady projektu dotaci i z jiné rozpočtové kapitoly;
- POLABSKÉ MLÉKÁRNY a. s., Poděbrady, a TKZ Polná, spol. s r. o., nesplnily závazné ukazatele přidané hodnoty stanovené pro rok 2006 Podmínkami.

3. Účetnictví

V oblasti vedení účetnictví bylo u konečných uživatelů zjištěno, že:

- TKZ Polná, spol. s r. o., Aroma Praha, a. s., a Opravy a kovovýroba Záchlumí a. s. (k 31. prosinci 2005 byla tato a. s. zrušena bez likvidace a převedena do OSONA holding, a. s., Plzeň) porušily zákon o účetnictví tím, že nevedly v rámci dotovaných projektů správné účetnictví o majetku v celkové pořizovací ceně 2 083 tis. Kč a o nákladech v celkové výši 2 977 tis. Kč. Zaúčtovaly pořízení majetku do nesprávného účetního období, ocenily majetek nesprávnou pořizovací cenou a zaúčtovaly fakturované náklady v nesprávné výši, na nesprávný účet nebo na základě neprůkazných účetních dokladů;
- Opravy a kovovýroba Záchlumí a. s. porušila Podmínky nezavedením analytického účetnictví souvisejícího s dotovaným projektem.

V. Shrnutí a vyhodnocení

Kontroly u MPO byl podroben výkon funkce řídicího orgánu a platební jednotky se zaměřením na úroveň programové přípravy a metodického řízení podpory a systémů financování, kontroly monitorování a vyhodnocení OPPP.

Kontroly u agentury CzechInvest, která je v rámci OPPP u šesti programů zprostředkujícím subjektem, byla podrobena úroveň implementačního procesu a systémů monitorování a kontroly realizace projektů. Činnost ověřil NKÚ na vybraném vzorku 42 projektů s přiznanou částkou dotace cca 850 706 tis. Kč, což představuje 8,9 % z celkové alokace OPPP na léta 2004 až 2006.

U vybraných konečných uživatelů podpory bylo kontrolováno dodržování právních předpisů a pravidel MPO při financování a realizaci podpořených projektů.

- Při kontrole výkonu funkce řídicího orgánu a platební jednotky bylo zjištěno, že:
 - MPO při stanovení pravidel způsobilosti výdajů na činnosti spolufinancované ze SF nepostupovalo v souladu s právním předpisem Společenství a neposkytlo tato pravidla jednotně všem konečným uživatelům;
 - čerpání prostředků SF zpomaluje administrativně náročný systém implementace OPPP;
 - MPO jako řídicí orgán odpovědný za efektivnost a správnost řízení OPPP nevyhodnocovalo důvod časové náročnosti implementačního procesu;
 - MPO vykazovaný pokrok v plnění monitorovacích ukazatelů OPPP nevyhovuje objektivně o výkonnosti tohoto programu.

Dále bylo zjištěno, že MPO v rámci technické pomoci OPPP vynaložilo neopodstatněně částku 2 121 tis. Kč na realizaci dvou výzkumných projektů, které nepřinesly patřičný efekt.

- Při kontrole u zprostředkujícího subjektu bylo zjištěno, že CzechInvest
 - nedodržel předepsané pracovní postupy stanovené v platných pravidlech MPO;
 - nepostupoval u zakázek technické pomoci v souladu s usnesením vlády a pravidly MPO pro hospodaření s rozpočtovými prostředky.
- Při kontrole u konečných uživatelů byly v některých případech zjištěny nedostatky v oblasti:
 - zadávání veřejných zakázek,
 - financování a realizace projektů,
 - vedení účetnictví.